

1. Uit liefde voor het land

Waarin de bondscoach tegen een onkostenvergoeding aan de slag gaat, natio na een valse start tegen een honkballand sterk terugkomt en er stiekem wordt gefluisterd over het speelgerechtigd krijgen van Europese profs van Surinaamse afkomst.

februari 2015

Schemering is een groot woord in Suriname; voor je het weet, is het licht of donker. Daarom floept de verlichting in het Franklin Essedstadion aan de Coppenamestraat – een paar jaar terug officieel vernoemd naar de hindoestaanse politieke leider Jagernath Lachmon, maar dat is nog niet echt ingeburgerd – al ruim vóór zevenen aan. Ik hoor klikkende noppen, tikken tegen de bal en het geschreeuw van spelers: *tra sey, moro tranga, dyaso, pley bun*.¹ Nostalgische geluiden voor wie al een tijdje is gestopt met voetballen. Eén stem komt er geregeld bovenuit: die behoort toe aan Dean Gorré. Soms legt hij het spel stil of neemt hij een van de voetballers apart. Vertrouwelijk, een hand op de schouder, alsof hij de spelers al jaren kent en niet pas sinds vorige week, toen hij werd aangesteld als bondscoach.

Er is een partijtje aan de gang: negen tegen negen op nog geen half veld, maar wel met grote doelen. Dan hebben de keepers genoeg te doen en vallen er tenminste doelpunten. Uitverdedigen betekent aanvallen. Gorré treedt op als arbiter. Na een kwartier is de stand 4-2: rood staat achter. Dan geeft de bondscoach het fluitje aan zijn assistent Jack Mangali, trekt een rood trainingshesje aan, dirigeert een van de rode spelers naar de zijlijn en draaft zelf het veld in. De internationals kijken elkaar verbaasd aan. Als vanzelfsprekend of uit respect leveren de rode spelers de bal in bij de bondscoach

¹ Andere kant of over de hele, harder, hier, lekker gespeeld.

en binnen de kortste keren is de stand gelijk. 'Oké boys, bijna tijd: winnende goal!', schreeuwt hij. Even dreigt het spannend te worden, maar dan eist Gorré opnieuw de bal op, draait weg van zijn directe tegenstander om de bal vervolgens onberispelijk in de bovenhoek te jagen. Zijn hoge lachje schalt over het veld.

Daarna stapt Gorré (44) – als voetballer actief voor zowel Feyenoord als Ajax en destijds door de zware concurrentie op het middenveld net niet goed genoeg voor het Nederlands elftal – met een brede grijns van het veld, zijn schouders iets opgetrokken, de handpalmen naar boven gekeerd. Dan, alsof hij zich verontschuldigt ten opzichte van zijn medespelers: 'Tja, als jullie het niet doen...' Daarna, iets harder, aan het adres van de verliezende partij: 'Hé guys, hoe kan dat nou? Zo'n oude man, die laat je toch niet scoren?'

Een paar dagen later drinken we koffie op het terras van hotel Torarica waar hij logeert. Hij kan weliswaar altijd terecht bij zijn ouders, maar hier heeft hij zijn eigen plek en kan hij wat gemakkelijker mensen ontvangen. Gorré is opgewekt, vrolijk zelfs. Wat wil je: hij is net begonnen aan een absolute topbaan. Bondscoach in het land van zijn ouders, in de stad waar hij is geboren. Hij was piepjong toen hij begin jaren zeventig met zijn ouders vanuit Paramaribo naar Holland vertrok. Van die eerste periode kan hij zich dan ook niets herinneren. Toch heeft Suriname hem nooit losgelaten. In de eerste jaren kwam dat vooral door zijn vader Frank die 's avonds voor hij ging slapen vaak verhalen vertelde over dat bijzondere maar ook wat geheimzinnige land aan de andere kant van de wereld. *Tori's*² waarin van alles gebeurde en nog meer was te zien. Vermoedelijk waren ze gebaseerd op wat zijn vader zelf had meegemaakt, aangedikt met wat fantasie en vermengd met de verhalen over de mythische spin Anansi. Dan drongen de geuren van de planten en kruiden tot hem door, hoorde hij de geluiden van het

2 verhalen

bos en kon hij de *manya's*³ of *birambi's*⁴ proeven die zo van de boom op het erf vielen. Dat moest een geweldig land zijn, dacht Gorré wanneer hij naar zijn vader luisterde.

Bij zijn eerste terugkeer in Suriname, op zijn 18e, werd hem duidelijk dat zijn vader geen woord te veel had gezegd. Het ís ook een geweldig land. De geuren en kleuren, de sfeer, de manier waarop mensen met elkaar omgaan, de machtige, alomtegenwoordige natuur. Maar tegelijkertijd ook een land dat zich nog volop moet ontwikkelen en ontplooiën.

De aanleiding voor die eerste terugreis naar zijn geboorteland was de ramp met het toestel van Surinam Airways op 7 juni 1989. De DC-8 was vlak voor de landing neergestort in de savanne, op een paar kilometer van vliegveld Zanderij. Slechts elf van de 187 inzittenden overleefden de crash. Onder de slachtoffers bevonden zich veertien spelers en de coach van het Kleurrijk Elftal, een gelegenheidsteam van spelers van Surinaamse afkomst dat in Paramaribo oefenwedstrijden zou gaan spelen. Gorré kende de jongens stuk voor stuk persoonlijk.

In de jaren daarna meldde hij zich dan ook steevast voor de wedstrijden van de stichting Suriprofs die in 2000 werd opgericht om de traditie van het Kleurrijk Elftal levend te houden. Aan het eind van elk seizoen speelden de Suriprofs, met onder meer Edgar Davids en Clarence Seedorf in de gelederen, een benefietwedstrijd in Nederland om geld in te zamelen voor sociale projecten in Suriname. Om het jaar vlogen de Suriprofs aansluitend de oceaan over om in Paramaribo vriendschappelijke wedstrijden te spelen, voetbalclinics te geven en om met eigen ogen te zien aan welke projecten de opbrengsten werden besteed. Zo raakte Gorré opnieuw gefascineerd door het land waar hij is geworteld. Nadat zijn ouders zich in 2008

3 mango

4 vijfhoekige zure vrucht, soort sterappel

weer in Paramaribo hadden gevestigd, maakte hij er steeds vaker zijn vakantiebestemming van.

Zo werd hij betrokken bij een nieuw initiatief om een oud plan onder de aandacht te brengen: voetbalprofs van Surinaamse oorsprong maar zonder Surinaamse nationaliteit inzetten voor het nationale team. Een lastig dossier waar vooral op politiek niveau al jaren over wordt gesteggeld. Om de lobby in het parlement kracht bij te zetten, organiseerde de Surinaamse voetbalbond op Tweede Kerstdag 2014 een demonstratiewedstrijd waarin profs uit Nederland voor natio speelden. Een gelegenheidswedstrijd met een gelegenheidscoach op de bank: Dean Gorré. Kort daarna bood hij zich aan bij de Surinaamse voetbalbond. Als bondscoach of adviseur, als hij maar iets voor het lokale voetbal kon betekenen, zegt Gorré: 'Ik heb mezelf ter beschikking gesteld. Anders denk ik niet dat het lukt om iemand van mijn kaliber, dat wil zeggen met een proflicentie, aan te stellen. Ik doe het voor het land. Hier kom ik vandaan en nu wil ik graag het nationale voetbal helpen ontwikkelen.'

Bondsvoorzitter John Krishnadath hoefde niet lang over Gorrés voorstel na te denken. Het is de bedoeling dat hij elke maand vanuit zijn woonplaats bij Manchester via Schiphol naar Suriname vliegt voor een trainingsperiode van een week tot tien dagen. Een salaris zit er niet in. Het ministerie van Sport en Jeugdzaken betaalt zijn reis- en verblijfkosten. Al is het volgens Krishnadath in dat laatste geval bij een voornemen gebleven, zo zal de SVB-preses mij later vertellen. De voetbalbond heeft Gorrés vlieggkosten van begin af aan voorgeschoten: van terugbetalen door het ministerie is het nooit gekomen. Terwijl *lantî*⁵ er in de woorden van Krishnadath wel goede sier mee maakte.

Op het moment dat hij in Suriname aan de slag gaat, is Gorré

5 de overheid

nog niet zo lang actief als trainer. Na het laatste deel van zijn voetballoopbaan bij Huddersfield Town, Barnsley en Blackpool is hij in Engeland blijven wonen. Hij haalde zijn trainingspapieren en werkte bij RBC Roosendaal, de Ajax-jeugdopleiding en voor het Schotse U-17 team.

Begin 2015 weet Gorré wat hem te doen staat: de eerste twee knock-outrondes in het WK-kwalificatietoernooi overleven. Te beginnen met een uit- en thuiswedstrijd tegen Nicaragua, dat net iets lager staat op de wereldranglijst van de FIFA. Wint Suriname daarna ook de tweede voorronde, dan wordt het interessant. In dat geval komt natio terecht in de eindpoule van de zeven beste landen in het Caribisch gebied en Noord- en Midden-Amerika. Normaal gesproken is het Surinaams elftal daarin volstrekt kansloos tegen de VS, Mexico en Costa Rica, maar wie weet is tegen die tijd het sportpaspoort geregeld en kan Gorré zijn selectie aanvullen met Europese profs. Het punt is alleen dat niemand enig idee heeft wanneer het zover is. Het wetsvoorstel is nog altijd niet behandeld in het Surinaamse parlement en omdat de nationale politiek inmiddels volledig in het teken staat van de verkiezingen in mei, gaat dat vóór de vakantieperiode in september niet gebeuren ook.

Gorré groet een paar bekenden op het terras van Torarica. We bestellen *markoesa*⁶ en ik kom terug op de training met de selectie die ik van de week heb meegemaakt. Ik leg de bondscoach voor dat de meeste trainers juist niet meedoen aan een onderling wedstrijdje omdat ze ervan overtuigd zijn dat ze altijd boven de partijen moeten staan. Gorré begint te lachen. Hij snapt dat wel, maar in dit geval moet ik het toch anders bekijken: 'In Suriname is iedereen van jongs af aan gevoelig voor autoriteit. Je spreekt je ouders niet tegen en op school heeft de meester of juf altijd gelijk. Deze spelers zijn gewend aan trainers die voetbal bloedserius nemen. Maar voor mij begint

6 sap van passievruchten

het ermee dat iedereen lol en energie haalt uit het spel. Dan kun je daarna des te beter afspraken met elkaar maken.'

Humor en speelsheid komen de teamgeest en discipline juist ten goede, vindt hij. Grappen uithalen, geregeld tussen de spelers staan, hen in vertrouwen nemen en als individu benaderen, erachter komen waar ze mee bezig zijn als ze niet op het voetbal- of trainingsveld staan; al die zaken maken ook deel uit van zijn takenpakket, legt Gorré uit. En die gaan zeker niet ten koste van zijn gezag. Het een versterkt het ander. En reken maar dat hij ook streng kan zijn wanneer de situatie daarom vraagt.

Dat hij ook hard kan optreden tegen zijn spelers, geloof ik onmiddellijk. Wie bereid is maandelijks op en neer te vliegen om een selectie amateurs – weliswaar getalenteerd maar allemaal jongens die overdag hun geld verdienen en bij wie voetbal op de tweede plaats komt – te komen trainen en coachen moet behoorlijk fanatiek en gedreven zijn. En gedisciplineerd. Nu ik hem zo zie zitten met zijn olijke maar vastberaden grijns, bedenk ik ineens dat hij in het begin van zijn voetbalcarrière als semiprof speelde bij SVV in Schiedam. In die periode was hij ook beroepsmilitair.

Laatste vraag: wat vindt hij van het niveau van de nationale selectie? Nu kijkt de bondscoach een stuk ernstiger. Hij zegt het niet met zoveel woorden, maar het valt hem niet mee wat hij tot dat moment van de internationals heeft gezien. Vorig weekend, tijdens een competitiewedstrijd van Intermoengotapoe, zag hij vanaf de tribune hoe de beste voetballers van het land volop fouten en verkeerde keuzes maakten. En iets anders: zolang Ronnie Brunswijk, toch meer politicus dan voetballer, zichzelf laat invallen bij Inter, nota bene de landskampioen... De man is inmiddels bijna 54, volslank, in elk geval niet dat je zegt afgetraind. Ja, penalty's nemen kan

hij als de beste, soms komt hij er zelfs speciaal voor in het veld. Maar of dat zo bevorderlijk is voor het spelpeil? Toch heeft Gorré rekening te houden met dit soort fratsen. Zeker omdat Brunswijk als clubeigenaar en geldschieter de grote man is achter 'Inter', dat met tien spelers is vertegenwoordigd in de nationale selectie.

Liever neemt hij het talent van zijn internationals als uitgangspunt. Die gasten kunnen echt wel iets met een bal. Misschien is het beter de oorzaken van hun tegenvallende prestaties op het veld te achterhalen. In zijn eerste dagen als bondscoach heeft hij met alle spelers een persoonlijk gesprek gevoerd. Hij wilde weten hoe oud ze waren toen ze voor het eerst droomden van een voetbalcarrière: 'En, wat denk je: acht, negen jaar? Vergeet het maar: rond hun vijftiende. Omdat ze toen pas echt competitiewedstrijden zijn gaan spelen. Dat betekent dat je in Suriname alleen op basis van talent de top kunt halen. Niet door eindeloos te trainen zoals bij ons, in Nederland of Engeland. Een speler moet minimaal tienduizend uur trainen voor hij prof kan worden. Dat is een enorm verschil.' Dat houdt ook in dat de beste spelers in Suriname helemaal niet gewend zijn om hard en vaak te trainen. Nog afgezien van het vaste gegeven dat ze als amateurs vrijwel allemaal overdag aan het werk zijn of een opleiding volgen. En dan heeft Gorré ook nog eens de taak om zijn selectie tactische afspraken en teamdiscipline bij te brengen. Toch blijft hij enthousiast en optimistisch over de kansen van natio. Omdat de spelers van Inter elkaar goed kennen en met hun club vaker wedstrijden om het Caribisch kampioenschap hebben gespeeld. En Nicaragua, dat is meer een honkballand toch?

Honkballers of niet, drie maanden later lijdt natio een kansloze nederlaag in de uitwedstrijd in Managua. Suriname komt nauwelijks in de buurt van het vijandelijke doel en mag uiteindelijk van geluk spreken dat de Nicaraguanen het bij één doelpunt laten. Tien dagen later moet natio dat kunnen rechtzetten, verwacht Gorré. Het André Kamperveenstadion is bijna uitverkocht en ook het publiek heeft er alle vertrouwen in. Ook Desi Bouterse maakt zijn opwachting. Vlak voor de aftrap krijgen alle 22 spelers een hand van de president.

Het begin is hoopgevend voor Suriname. Al na drie minuten komt de thuisploeg op voorsprong wanneer een dieptepass wordt gesmoord in een diepe plas – kan gebeuren in de grote regentijd – waardoor flankspeler Roxey Fer alleen op het doel afgaat en de keeper eenvoudig weet te passeren. Daarna zit alles tegen. De bal, de scheidsrechter en vooral ook de tegenstander. Nog voor rust staan de Midden-Amerikanen met 2-1 voor. In de tweede helft gooien Gorré en zijn spelers alles op de aanval, met als enige resultaat dat Nicaragua er in blessuretijd 3-1 van maakt.

John Krishnadath, voorzitter van de Surinaamse voetbalbond, is diep teleurgesteld, maar heeft toch ook lichtpuntjes gezien. Afgezien van de wedstrijd waarin natio volgens hem lang niet zo slecht heeft gespeeld, wijst hij op de inzet en mentaliteit van de spelers. Na afloop heeft Krishnadath een paar van hen zien huilen. 'Dat is nieuw voor mij. Het zegt iets over de saamhorigheid binnen de selectie. Ik denk dan ook dat we door moeten gaan met deze groep. Gorré heeft daar de bouwstenen voor gelegd.'

Natuurlijk vraag ik of de uitschakeling voor het WK een reden te meer is om vaart te zetten achter het speelgerechtigd krijgen van de profs uit Nederland. Krishnadath klinkt in elk geval strijdvaardig: 'Vandaag of morgen moet het gebeuren. Ik heb er

vanavond uitgebreid over gesproken met de president en met
parlementsleden.'

Toch is het WK verder weg dan ooit. Ondanks de morele steun van de SVB-voorzitter wordt de nationale selectie een paar dagen later ontbonden door de Surinaamse voetbalbond. Zo doen ze dat al jaren bij de bond: het contract van de technische staf wordt per kwalificatieronde tegen het licht gehouden. Dean Gorré wordt bedankt voor bewezen diensten en mag weer terug naar Engeland. Want zeg nou zelf: trainingen en oefenwedstrijden kosten alleen maar geld. Bovendien, waar zijn die eigenlijk goed voor? De eerstvolgende interland waarin er iets op het spel staat voor het Surinaams elftal dient zich op zijn vroegst pas over een jaar of drie aan. Tegen die tijd pakken ze de draad wel weer op. Met of zonder Europese profs.

juli 2018

Het is in de buitenwijk van Rijswijk (Zuid-Holland, niet te verwarren met het gelijknamige plaatsje aan de Commewijnerivier) even zoeken naar het juiste sportcomplex, maar zodra ik vanaf het parkeerterrein iemand luidkeels hoor schateren, weet ik dat ik goed zit. Kan niet missen: verderop zet Dean Gorré de training van het Surinaams elftal naar zijn hand. Het afsluitende partijtje is net afgelopen maar een extra oefening kan geen kwaad. De bondscoach legt het nog even uit: hoge bal op de spits, dan aannemen en afleggen op een van de middenvelders, die vanaf de rand van het strafschopgebied de keeper moet passeren. 'Simpel toch?' Terwijl een dieptepass onderweg is, staat de bondscoach te sjorren en te trekken aan de 19-jarige spits Alvaro Verwey. Een grijns van oor tot oor: 'Zet je lichaam erin, man! Kortere draaien, explosiever!'

Met dezelfde bravoure staat hij even later ook tussen zijn spelers vóór iedereen in de bus naar het hotel stapt. Een arm om de nek, beetje dollen, gebbetjes in het Surinaams. Uitdagen vooral. Een potje voetvolley tegen de trainer? 'Kon noh, je weet toch dat je kansloos bent?' Opnieuw een eenvoudige oefening: Gorré gooit de bal met een klein boogje omhoog en dan is het de bedoeling die netjes terug te kaatsen in de handen van de trainer. Wie de meeste ballen op maat teruglegt, heeft gewonnen. Zodra de voetballers aan de beurt zijn geweest, verbetert de bondscoach moeiteloos de hoogste score. Opnieuw klinkt zijn hoge lach over het complex. Om zijn spelers vervolgens hoofdschuddend aan te kijken: 'Zelfs die journalist hier doet het beter.' Dat is niet helemaal waar, want ik kom tot precies vijf teruggekaatste ballen, al ik heb gewone schoenen aan, ben ik aardig op leeftijd en mag ik allang niet meer voetballen.

Dat Gorré opnieuw in functie is als coach van het Surinaams

elftal heeft hij te danken aan de FIFA. In navolging van de UEFA heeft ook de Concacaf, de overkoepelende bond voor het Caribisch gebied en Noord- en Midden-Amerika, in 2018 de Nations League geïntroduceerd. Daarmee willen de internationale voetbalbestuurders een eind maken aan de geestdodende vriendschappelijke interlands waarbij niets op het spel staat en een eindeloze reeks wissels de wedstrijden doorgaans nog minder aantrekkelijk maakt. Dat de toch al zwaar belaste internationals oververmoeid raken en extra risico's lopen op blessures, doet er niet toe. De bal moet rollen, net als het geld. In de Caribische regio is de uiteindelijke inzet plaatsing voor het tweejaarlijkse toernooi om de Gold Cup. En het mooie is: de FIFA betaalt alle reis- en verblijfkosten voor de landen in de Nations League. Die kosten vormen tot dusver precies de reden dat de Surinaamse bond na een mislukte WK-kwalificatie steevast de nationale selectie ontbindt en de technische staf naar huis stuurt. Bovendien heeft de bond met de extra FIFA-gelden ook ruimte om Gorré een salaris uit te betalen. Een ander groot verschil met zijn vorige aanstelling is dat hij permanent in Paramaribo verblijft. Drie jaar terug kwam hij maandelijks voor een week over uit Engeland. Na verloop van tijd kreeg hij toen onwillekeurig het idee dat hij elke keer van voren af aan kon beginnen.

Gorrés eerste opdracht is om natio klaar te stomen voor de interlands in de Nations League in het najaar. Omdat de bond nu meer financiële armslag heeft, werkt hij daarnaast aan een meerjarenplan. Het trainingskamp in Nederland met oefenwedstrijden tegen clubs uit de Keuken Kampioen Divisie is bedoeld om ervaring op te doen en de groep hechter te maken. Daarnaast hoopt Gorré dat zijn internationals zich in de kijker spelen en wie weet een contract bij een Europese club kunnen afdwingen. Omdat het niveau van de competitie in eigen land niet

overhoudt, maakt zijn selectie in zo'n geval pas echt progressie. Een andere doelstelling is om het Nederlandse publiek enthousiast te maken voor natio en in Nederland sponsors te strikken.

Sportief blijkt het Nederlandse uitstapje van de Surinaamse selectie geen doorslaand succes. Gorrés elftal, met overwegend spelers van rond de twintig, verliest vrij kansloos van Almere City, Telstar en Sparta. Wel laat flankspeler Ivenzo Comvalius zo veel spectaculaire acties zien dat Gorré hem een paar keer uit voorzorg naar de kant haalt. Hij kent die Nederlandse verdedigers langer dan vandaag. Die laten zich niet zomaar passeren en Comvalius heeft nog niet de ervaring om snoeiharde tackles op man en bal te ontwijken. De oefenperiode levert de Transvaal-aanvaller niet lang daarna een contract op bij de Slowaakse topclub AS Trenčín van eigenaar en oud-Ajaciéd Tscheu La Ling.

Tijdens de campagne in de Nations League loopt natio eind 2018 op het nippertje plaatsing voor het toernooi om de Gold Cup mis. Maar dat de selectie bij elkaar blijft en door kan blijven trainen is pure winst, vindt Gorré. Ook het bedrijfsleven loopt langzaam warm voor de prestaties van het Surinaams elftal. Niet dat de spelers er iets van merken: die moeten het nog steeds doen met trainingsgeld en een compensatie tijdens buitenlandse trips. Al is dat laatste wel een kwestie van onderhandelen: zit het mee, dan houden ze er vijftig US dollar per dag aan over.

Door een gunstige deal met Surinam Airways, de nationale luchtvaartmaatschappij, lukt het om een jaar later opnieuw naar Nederland af te reizen voor een oefencampagne. Ook voor het hotelverblijf blijken gelden beschikbaar via donateurs (onder wie een paar bekende Nederlandse profs van Surinaamse afkomst), vrienden en relaties. Grote sponsorcontracten zijn nog niet aan de orde.

Deze zomer biedt natio een stuk beter partij aan de Nederlandse sparringpartners. Suriname wint met 3-2 van hoofdklasser Leonidas, speelt met 1-1 gelijk tegen Telstar en verliest wat ongelukkig met 2-0 van opnieuw Almere City. Maar waar natio het jaar ervoor in de tweede helft naar adem liep te happen, is de ploeg ditmaal negentig minuten lang op zijn minst gewaagd aan Nederlands beste amateurs en (semi)profs. Gorré incasseert complimenten over de vooruitgang, het verzorgde spel en de individuele, technische kwaliteiten van zijn spelers. Een ander pluspunt is dat inmiddels een handvol internationals een buitenlands profcontract op zak heeft. Ze spelen in Israël, Georgië, Trinidad en Jamaica. Niet dat je zegt grote voetballanden, maar ze kunnen zich er wel dagelijks meten met andere profs.

Belangrijker is dat achter de schermen volop wordt overlegd en gelobbyd om Nederlandse profs van Surinaamse oorsprong speelgerechtigd te krijgen. Het gaat er om dat profvoetballers zonder Surinaams paspoort van wie een van de (groot)ouders wél de Surinaamse nationaliteit bezit, toestemming krijgen om voor het nationale elftal uit te komen. Daar moet op politiek niveau een beslissing over worden genomen. Tot dusver is de Surinaamse wet onverbiddelijk: je hebt een Surinaams of een Nederlands paspoort. Dat geldt voor iedere burger of ze nou goed kunnen voetballen of niet. Eerdere pogingen om voor Surinaamse voetbalprofs met een Nederlands paspoort een uitzondering te maken en de dubbele nationaliteit in te voeren zijn op niets uitgelopen.

Gorré weet maar al te goed hoe gevoelig het ligt in Paramaribo en durft nergens op te rekenen. Toch heeft hij de mogelijkheid nog lang niet uit zijn hoofd gezet. 'Jongens als Ryan Donk, Gianni Zuiverloon, Kelvin Leerdam en ook Royston Drenthe zouden niets liever willen. Maar die gaan daar hun Nederlandse paspoort niet voor inleveren.'

De bondscoach herkent zowel het sentiment bij de Suriprofs als het dilemma. Tijdens zijn eigen voetbalcarrière had hij zelf ook dolgraag interlands voor Suriname willen spelen. Hij is geboren in Paramaribo, eert het land van zijn ouders, maar de keuze om voor het Surinaams elftal uit te komen, is voor hem nooit aan de orde geweest als profvoetballer met de Nederlandse nationaliteit. Wat voor hem als speler niet was weggelegd, hoopt hij nu te realiseren voor de huidige generatie profs van Surinaamse afkomst. Door er als bondscoach aan bij te dragen het probleem van de nationaliteit bespreekbaar te maken en op te lossen. Het sterkt hem tegelijkertijd in de overtuiging zijn selectie zo sterk mogelijk te maken zodat het straks voor Europese profs met Surinaamse roots een serieuze optie wordt om voor natio te kiezen.

2. Het debuut van Nigel Hasselbaink

Waarin de eerste voetballer zonder Surinaams paspoort ondanks de aversie in het Surinaamse parlement tegen 'afgedankte kakkerlakken' toch zijn debuut maakt voor de nationale ploeg en waarom dat zo lang heeft geduurd.

november 2019

Aanvankelijk zijn het alleen geruchten. En als het al klopte dat Nigel Hasselbaink en Kelvin Leerdam, twee profs van Surinaamse afkomst met de Nederlandse nationaliteit, meetraineren met de nationale voetbalselectie, dan is dat niet echt nieuws. Het gebeurt wel vaker dat spelers tijdens hun vakantie in Suriname op deze manier hun conditie op peil willen houden en tegelijkertijd het Surinaams elftal willen ondersteunen en adviseren.

Het wordt al serieuzer op het moment dat Nederlandse sportredacties het met grote stelligheid naar buiten brengen: 'Nigel Hasselbaink kan debuut maken voor Suriname' luidt de kop in het *Algemeen Dagblad*, terwijl *De Telegraaf* er 'Surinaams elftal kan Nederlandse krachten verwelkomen' van maakt. De laatste krant weet te melden dat er geen belemmeringen meer zijn om profs zonder Surinaams paspoort voor Suriname te laten spelen en voorziet een fraaie toekomst voor het nationale voetbalteam met al die van oorsprong Surinaamse talenten uit de Nederlandse en andere Europese competities. In de dagen daarna leven, niet voor het eerst, Nederlandse sportjournalisten zich uit op de sterkst mogelijke opstelling van het Surinaams elftal: Warner Hahn in de goal, Ryan Donk, Stefano Denswil of Shaquille Pinas centraal achterin, Ridgesciano Haps, Jairo Riedewald of Damil Dankerlui als flankverdedigers, op het middenveld keuze te over met Dion Malone,

Kelvin Leerdam, Tjaronn Chery, Ryan Koolwijk of Diego Biseswar en in de voorhoede mannen van het kaliber Jean-Paul Boëtius, Sheraldo Becker, Gyranó Kerk of wie weet zelfs Noa Lang, zolang hij nog niet voor het Nederlands elftal heeft gespeeld.

In Paramaribo nemen ze zulke berichten voor kennisgeving aan. Op papier leuk en aardig, maar in de praktijk, op het veld, moet iedereen het allemaal nog zien gebeuren. *A bun*, stel nou eens dat het waar is: dikke kans dat er op het laatste moment toch iets misgaat met Hasselbainks papieren, dat zo'n jongen allerminst fit blijkt te zijn of dat er een goedkope truc wordt uitgehaald om meer toeschouwers in het stadion te krijgen.

Trouwens, de optie om Suriprofs uit Europa voor natio te laten uitkomen is al zo vaak aan de orde geweest. Maar meer dan een veelbelovend experiment is het nooit geworden. Zo droeg in 2005 niemand minder dan Edgar Davids het shirt van Suriname in het André Kamperveenstadion, als aanvoerder nog wel. Niet in een officiële interland maar in een demonstratiewedstrijd, om het publiek te laten zien hoe sterk het nationale team kan worden met de inbreng van profs uit Nederland en andere Europese landen. Destijds ging het om een combinatie van Suriprofs en de beste spelers uit de hoogste klasse in eigen land. De gelegenheidswedstrijd werd vooral ook georganiseerd om politici te overtuigen. Omdat het parlement goedkeuring zou moeten geven aan een regeling om voetballers zonder Surinaams paspoort in het nationale elftal op te mogen stellen.

De Surinaamse voetbalbond had daartoe sinds de eeuwwisseling verschillende pogingen ondernomen. Er werden commissies opgetuigd om draagvlak te creëren bij ministeries, in De Nationale Assemblée en bij het bedrijfsleven, de Suriprofs propageerden het

tijdens hun tweejaarlijkse trips naar Paramaribo en ook het publiek zag de 'buitenlandse' versterking van het nationale team wel zitten. Op Tweede Kerstdag van 2014 organiseerde de SVB opnieuw een officieuze interland met Europese profs van Surinaamse afkomst met de Nederlandse nationaliteit. Het André Kamperveenstadion stroomde vol om spelers als Ryan Koolwijk, Milano Koenders, Serginho Greene en Nigel Hasselbaink namens Suriname in actie te zien tegen de W-Connection, de kampioen van Trinidad. Suriname verloor het oefenduel weliswaar (na strafschoppen), maar het publiek reageerde uitzinnig en na afloop grepen verschillende politici de microfoon van de stadionspeaker om aan te geven dat de Surinaamse sport een nieuwe weg was ingeslagen. Was het papierwerk in Paramaribo en Den Haag eenmaal in orde en had ook de FIFA toestemming gegeven, dan moesten er wel heel rare dingen gebeuren wilde Suriname zich niet binnen de kortste keren kwalificeren voor het WK-eindtoernooi.

Zo ver kwam het niet. SVB-voorzitter John Krishnadath weet het nog precies. In juli 2014 had hij namens de voetbalbond een zorgvuldig voorbereide wetswijziging naar De Nationale Assemblée (DNA), het Surinaamse parlement, gestuurd, op basis waarvan de overheid 'buitenlandse sporters die het land op een hoger niveau kunnen brengen' de Surinaamse nationaliteit zou kunnen verlenen. Het voorstel had betrekking op de Wet Nationaliteit en Ingezetenschap. In deze wet was tot dat moment een artikel opgenomen waarin naturalisatie de enige mogelijkheid is om iemand met een buitenlands paspoort de Surinaamse nationaliteit toe te kennen. Het voorstel van de voetbalbond kwam neer op verruiming van deze mogelijkheid 'om redenen van staatsbelang'. Om dat mogelijk te maken zou het parlement de bestaande regelgeving moeten uitbreiden met de Wet Nationaliteit voor Bijzondere Personen (c.q. Topsporters). De voetbalbond stuurde het

wetsvoorstel eerst naar alle 51 DNA-leden waarna het eind november 2014 door de oppositie werd ingediend. Omdat Krishnadath had begrepen dat parlementariërs van de coalitie van de regering-Bouterse hetzelfde van plan waren maar het niet op tijd indienden, zag de SVB-preses het rooskleurig in. Nu het initiatief zo breed werd gedragen, kon Suriname zich volgens hem alvast gaan opmaken voor deelname aan het WK 2018 in Rusland. Daarom was de timing van de demonstratiewedstrijd met de Suriprofs op Tweede Kerstdag zo slecht nog niet. Er kwamen ruim 5.000 toeschouwers op af en de tijd leek rijp voor professionele versterking van het nationale voetbalelftal.

Begin 2015 was Krishnadath dan ook met stomheid geslagen toen de wetswijziging werd afgeschoten in het parlement. Sterker, het voorstel haalde niet eens de agenda. Volgens toenmalig parlamentsvoorzitter Jenny Simons lagen de prioriteiten elders, dat moest iedereen toch kunnen begrijpen. Het wetsontwerp van de SVB maakte plaats voor een issue over dierenbescherming en daarna kon de bondsvoorzitter alleen maar toegeven dat hij de nationalistische gevoelens had onderschat.

Die sentimenten werden verwoord door bijvoorbeeld Rashid Doekhie, parlementslid voor de Nationale Democratische Partij van toenmalig president Desi Bouterse. Doekhie nam geen blad voor de mond om zijn afkeuring over het wetsvoorstel kenbaar te maken. De politicus zag het als 'desavouering' van het Surinaamse voetbal en het 'ophemelen van buitenlanders die in eigen land niet aan de bak kunnen komen', vertelde hij in dagblad *Times of Suriname*. Als deze spelers écht zo graag voor natio willen spelen, kunnen ze volgens de politicus net zo goed hun Nederlandse nationaliteit opgeven. Doekhie zou liever zien dat het geld voor reis- en verblijfkosten voor buitenlandse professionals ten goede komt aan jong voetbaltalent

in eigen land. 'Wij willen geen mensen die voor twee weken hier komen, wanneer het winter is in Europa. Dan moeten wij de tickets, huisvesting en begeleiding voor ze betalen. Plus nog heel wat andere voorzieningen. En zodra ze klaar zijn, vertrekken ze weer naar Europa.' Bovendien worden de voetballers uit Europa uitsluitend gedreven door opportunisme, vermoedt Doekhie. Omdat ze kennelijk niet goed genoeg zijn voor het Nederlands elftal hopen ze via een omweg alsnog internationaal succes te bereiken: 'Waarom moeten wij rennen achter een paar afgedankte kakkerlakken, die niet in Holland aan de bak kunnen komen? We hoeven deze lummels geen dubbele nationaliteit te geven.'

Nu staat Doekhie bekend als politicus die zich niet altijd even diplomatiek uitlaat. Het kan ook zijn dat zijn harde kritiek valt terug te voeren op de omstandigheid dat het plan om voetballers zonder Surinaams paspoort voor natio op te roepen afkomstig was van de oppositie. Maar het lijkt waarschijnlijker dat zijn retoriek voortkomt uit de hardnekkige aversie tegen elke vorm van invloed uit het land van de voormalige kolonisator.

Een ander argument tegen het inzetten van professionele voetballers uit het buitenland is de dreigende precedentwerking. Want waar ligt de grens? Als we de wet voor voetballers aanpassen, duiken straks dan ook buitenlandse professionals op in andere takken van de Surinaamse sport? En hoe zit het met de rechten die ze aan hun gedeeltelijk Surinaamse nationaliteit kunnen ontleen? Patrick Kensenhuis, parlementslid voor de Nationale Partij Suriname van oud-president Ronald Venetiaan, maakte zich in 2013 grote zorgen over het eventuele stemrecht dat buitenlanders zouden verwerven wanneer ze eenmaal de Surinaamse nationaliteit hebben. Hij werd hierover geciteerd door de Surinaams-Nederlandse nieuwssite *Waterkant*. Niet dat de redentatie van Kensenhuis gegrond

was; binnen het Surinaamse kiesstelsel hebben immers alleen ingezetenen het recht om hun stem uit te brengen. Maar bij de gedachte alleen al slaat veel politici de schrik om het hart.

Daarnaast kreeg Krishnadath begin 2015 te maken met een obstakel van een geheel andere orde: het gebrek aan quorum in het Surinaamse parlement. In de laatste maanden van de eerste democratisch gekozen regering-Bouterse kwam het nauwelijks voor dat er genoeg parlementsleden aanwezig waren om een voorstel te behandelen en in stemming te brengen. Een beproefde tactiek van zowel coalitie als oppositie om gevoelige dossiers op de lange baan te schuiven. En de wetswijziging om buitenlandse voetballers speelgerechtigd te krijgen viel daar zeker onder. Bovendien wil geen enkele politicus in de aanloop naar de verkiezingen in mei zijn of haar vingers branden aan thema's die van invloed kunnen zijn op de stembusgang. Het gevolg is dat er in zo'n periode bar weinig wordt vergaderd in de Assemblee en de agenda is gevuld met hamerstukken.

Ook binnen de voetbalwereld zelf staat niet iedereen onverdeeld positief tegenover de versterking van de nationale selectie met profs uit het buitenland. Op het moment dat de geruchtenstroom over het sportpaspoort en het op handen zijnde debuut van Hasselbaink en mogelijk ook Leerdam in het Surinaams elftal op gang was gekomen, loop ik Ronnie Brunswijk tegen het lijf. De voormalige zakenman en partijleider van de ABOP, een cluster van politieke partijen die opkomen voor de belangen van de marrons in het binnenland, beent half november 2019 op slippers door het gebouw van de Surinaamse voetbalbond. Die ochtend meldt hij zich als clubpresident van landskampioen Intermoengotapoe om de inschrijvingsformulieren voor het nieuwe seizoen te tekenen. Dat begint in Suriname doorgaans tussen half oktober en eind november, tegen het einde van de lange droge tijd.

Jawel, de verhalen over Nederlandse profvoetballers zijn Brunswijk (ook bekend als 'Bravo' of 'Koning van Marowijne') ook ter ore gekomen. Maar voor hem hoeft dat niet zo nodig, een sportpaspoort waarmee voetballers uit het buitenland voor Suriname kunnen spelen. 'Het lukt toch prima met onze eigen jongens? Zorg dat de beste talenten een profcontract in het buitenland krijgen. Dan worden ze vanzelf sterker. Plaatsen we ons niet voor het WK 2022, *no span*; wordt het vier jaar later.'

Hoe dan ook, het al dan niet oproepen van voetballers zonder Surinaams paspoort voor het nationale voetbalteam blijft een gevoelige kwestie die allereerst in eigen land moet worden opgelost. Het FIFA-reglement is het probleem niet. Een international mag over meerdere paspoorten beschikken zolang een van zijn ouders of grootouders is geboren in het land waar hij voor uitkomt en daarvan de nationaliteit bezit. Toen de SVB de publiciteit zocht bij het indienen van het wetsvoorstel noemde voorzitter Krishnadath de Algerijnse voetbalselectie op het WK in 2014 als voorbeeld. Van de 23 spelers die hun opwachting maakten tijdens het eindtoernooi in Brazilië hadden 17 zowel de Algerijnse als de Franse nationaliteit, van wie de meesten actief waren in de Franse profcompetities. Volgens Krishnadath is het hoog tijd dat ook Suriname het voetbaltalent van over de grens in stelling brengt. Dan is hij niet langer voorzitter van de enige bij de FIFA aangesloten bond die geen gebruik maakt van deze optie.

Wie een dubbele nationaliteit heeft, kan zelf bepalen voor welk land hij of zij wil uitkomen. Zo kozen de toenmalige Ajacieden Hakim Ziyech en Noussair Mazraoui een paar jaar geleden voor het Marokkaans elftal, speelde Orhan Kökçü van Feyenoord verschillende interlands voor Turkije, terwijl Mohamed Ihattaren (destijds uitkomend voor PSV en nu onder contract bij Ajax) al vóór